

İlköğretim İngilizce Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleği Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Algılarının Belirlenmesi

Sema KARARMAZ
Ali ARSLAN*

Özet

Bu araştırmanın amacı, ilköğretimde görev yapan İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine yönelik algılarını ve bu algılarının çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğini tespit etmektir. Araştırmada genel tarama modelinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın verileri İngilizce öğretmenliği özel alan yeterlikleri değerlendirme ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Zonguldak merkez ve ilçelerinde devlet ve özel okullarda kadrolu olarak görev yapan 437 İngilizce öğretmeni örneklemini ise 195 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t- testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Çalışmanın sonunda İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin algılarının oldukça yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin özel alan yeterliklerine ilişkin yeterlik algılarında hizmet-içi eğitim alma ve kıdem yılı değişkenlerine göre yeterlik alanlarının hiçbirinde anlamlı bir fark bulunmazken; cinsiyet değişkenine göre Dil Becerilerini Geliştirme ve Okul, Aile ve Toplumla İşbirliği Yapma yeterlik alanında kadın öğretmenler lehine; mezun olunan okul türü değişkenine göre Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme yeterlik alanında eğitim fakültesinden mezun olanlar lehine ve görev yapılan okul türü değişkenine göre DBG yeterlik alanında özel okulda çalışan öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Sonuçlar dikkate alınarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Yetiştirme, İngilizce Öğretmenliği, Yeterlikler, Özel Alan Yeterlikleri.

Determining The Perceptions of Primary School English Teachers on Subject Area Competencies

Abstract

The aim of this study is to determine the self-perceptions of primary school English teachers on subject area competencies and to identify whether they

---

* Doç. Dr., Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, arslan54tr@yahoo.com

differ or not in terms of some variables. In this study causal comparative method was used. The data of study was gathered with help of scale of English teachers about proficiency. The universe of the study includes 437 English teachers and sample of study was 195 English teachers working at state and private schools in the city center and the towns of Zonguldak. Frequency, percentage, mean, t-test and one-way ANOVA were used to analyze the data obtained from the study. According to the findings of the study, the self-perceptions of English teachers on subject area competencies were found quite high. According to seniority and taking an in-service course, no significant difference was found in any of the areas of competencies. According to gender, in Development of Language Skills and Cooperation with the School, Family and Society competency areas, in favor of female teachers; according to university graduation, in Monitoring and Evaluation of Language Development (DGID) competency area, in favor of the graduates of educational faculty and according to the school they are working, in Development of language skills (DBG) competency area, in favor of private school teachers significant differences were found. Based on the results of the study some recommendations were made.

Key Words: English Teacher, Competency, Subject Area Competency, Self-Perception.

Giriş

Ülkelerin ekonomik, sosyal, kültürel, bilimsel ve teknolojik alanda ilerleyebilmesinde eğitimin çok önemli bir rolü vardır. Eğitim sisteminin uygulayıcısı olan ve programlardaki istendik davranışların öğrencilere etkili bir şekilde kazandırılmasında kilit bir rol üstlenen öğretmenlerdir. Hem toplumsal ilerlemenin öncüsü hem de toplumsal olarak ilerlemeyi sağlayacak olan bireyleri yetiştirmek görevini üstlenen öğretmenlerin bu büyük sorumluluğu yerine getirebilecek niteliklere sahip olmaları gerekmektedir.

Dünyadaki bilim ve teknoloji alanındaki yenilikler ve ilerlemeler eğitim alanında yeniden yapılanmaları zorunlu kılmıştır (Beltekin, 2010). Bilgi çağı ile ortaya çıkan bilgi toplumunun yapısına uygun, bilgiyi arayan, üreten ve kullanabilen nitelikli bireyler yetiştirmek amacıyla eğitim kurumları da programlarını düzenlemek ya da değiştirmek durumunda kalmışlardır (Karaca, 2008). Değişen programlara paralel olarak toplumun beklentilerini karşılayacak eğitimi verecek olan öğretmenlerin de

niteliklerinin yükseltilmesi, yeterliliklerinin artırılması gerekmektedir (Yeşilyurt, 2011) ve bu daha fazla önem kazanmaktadır. Çünkü öğretmenlik toplumla iç içe olan bir meslektir. Öğretmen ne kadar nitelikli olursa öğretim süreci de o düzeyde etkili ve verimli olacaktır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmen nitelikleri genel hatları ile öğreteceği alanının bilgi ve becerilerine sahip olması, alanının kapsamında yer alan bu bilgi ve becerilerin nasıl öğretileceğine dair bilgi ve becerilere sahip olması ve alanın dışındaki disiplinleri de içine alan genel kültür bilgisine sahip olması olarak belirlenmiştir. Öğretmen yetiştirmede nitelik ve nicelik sorunlarını gidermek için bir takım çalışmalar yapılmıştır. Buna bağlı olarak son yıllarda öğretmen yeterlikleri üzerine ülkemizde bir dizi çalışma yürütülmüştür. İlk olarak MEB ve üniversite temsilcileri tarafından oluşturulan bir komisyon tarafından 1999 yılında eğitime-öğretme yeterlikleri, genel kültür bilgi ve becerileri, özel alan bilgi ve becerileri başlıkları altında öğretmen yeterlikleri belirlenmiştir (MEB, 2002). 2002 yılında yürürlüğe giren bu yeterlikler Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (ÖYEGM) tarafından öğretmen yetiştiren kurumlara gönderilmiş ve öğretmen adaylarının bu yeterliklere sahip olacak şekilde yetiştirilmesini talep etmiştir (Seferoğlu, 2004). 1999'da hazırlanan yeterlikler uygulamaya dönüştürülemeden 2002 yılında AB tarafından desteklenen Temel Eğitime Destek Projesi (TEDP) bünyesinde ÖYEGM tarafından yeni bir çalışma başlatılmıştır. ÖYEGM tarafından hazırlanan öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri bu alanda yapılmış ayrıntılı bir çalışma olmuştur. Çalışmanın sonunda öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri (MEB, 2006), ve ilköğretim öğretmenlerinin 16 branşı kapsayan özel alan yeterlikleri (MEB, 2008) tamamlanarak yürürlüğe konmuştur. Özel alan yeterlikleri, yeterlik alanı, kapsam, yeterlikler ve performans göstergelerinden oluşmaktadır. İngilizce öğretmeni özel alan yeterlikleri 5 yeterlik alanı, 26 alt yeterlik ve 158 performans göstergesinden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin sahip olması gereken genel yeterlikler kişisel ve mesleki değerlere sahip olma ve mesleki gelişimi sağlama, öğrenciyi tanıma ve ona rehberlik etme, öğretme-öğrenme sürecini planlama ve uygulama, öğrencilerin gelişimini izleme ve değerlendirme, okul, aile ve toplum işbirliğini sağlama ve öğreteceği alanla ilgili program ve içerik bilgisine sahip olma yeterliklerini kapsamaktadır (MEB, 2006). Bu yeterliklere paralel olarak İngilizce öğretmenleri için belirlenen özel alt yeterlikler ise Öğretim Süreçlerini Planlama ve Düzenleme (ÖSPD); Dil Becerilerini Geliştirme, Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme (DGİD), Okul, Aile ve Toplumla İşbirliği Yapma (OATİY), Mesleki Gelişimini Sağlama (MGS) şeklinde belirlenmiştir (MEB, 2008).

Öğrencilerin İngilizce okuryazarlığına sahip olması ve bu dili gereği gibi kullanabilmesinde İngilizce öğretmenlerine büyük rol düşmektedir. Bu nedenle İngilizce öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği özel alan yeterliklerine ilişkin algılarını araştırmak önem arz etmektedir. Öğretmenlerin kendilerini yetersiz hissettikleri alanlar tespit edilerek eğitim ihtiyaçları ortaya konulabilir. Bu sayede MEB, bünyelerinde görev yapan öğretmenlerin yeterliklerinin artırmaya dönük hizmetiçi eğitim programları geliştirebilir.

Ülkemizde, Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde İngilizce öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterliklerine ilişkin çalışmalar çok sınırlı olduğu, çoğunlukla öğretmen adaylarının yeterlik algılarını belirlemeye dönük yürütüldüğü görülmüştür (Baykara, 2011; Uygur, 2010; Büyükduman, 2006; Çakır ve Alıcı, 2009; Zehir Topkaya ve Yavuz, 2011). İngilizce öğretmenlerinin yeterliğine dönük çalışmalar (Güven, 2005; Tunç yüksel, 2010; Güven ve Çakır, 2012) yapılırsa da bu çalışmada onlardan farklı olarak MEB (2008) tarafından belirlenen özel alan yeterliklerinin temele alınarak yürütülmüş olmasıdır.

Öğretmenlere yönelik yapılan her araştırma eğitimde ilerleme adına olumlu etkiye sahiptir ve bu araştırmanın İngilizce öğretmenliği özel alan yeterliklerine yönelik bir farkındalık oluşturarak öğretmen ve öğretmen adaylarının yeterliklerini sorgulamalarını; öğretmen, yönetici, öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretim faaliyetlerinde yeni görüş ve öneriler geliştirmelerini, bu yönde çalışmalara ağırlık vermelerini sağlayacağı umut edilmektedir. Ayrıca bu alanda literatüre yeni bir ölçek kazandırarak katkı sağlayacağı da düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “İlköğretim (İÖ) İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine (ÖAY) ilişkin algıları cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul türü, görev yaptığı okul türü ve hizmet içi eğitim almalarına göre değişmekte midir? şeklindedir.

Alt problemler

1. İÖ İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine (ÖAY) ilişkin algıları ne düzeydedir?
2. İÖ İngilizce öğretmenlerinin ÖAY’ne ilişkin algıları cinsiyetlerin göre değişmekte midir?
3. İÖ İngilizce öğretmenlerinin ÖAY’ne ilişkin algıları kıdem yılına göre değişmekte midir?

4. İÖ İngilizce öğretmenlerinin ÖAY'ne ilişkin algıları mezun oldukları okul türüne göre değişmekte midir?
5. İÖ İngilizce öğretmenlerinin ÖAY'ne ilişkin algıları görev yaptıkları okul türüne göre değişmekte midir?
6. İÖ İngilizce öğretmenlerinin ÖAY'ne ilişkin algıları hizmet içi eğitim alma durumlarına göre değişmekte midir?

Yöntem

Bu bölümde, araştırma modeline, çalışma grubuna, veri toplama aracına ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemlere ilişkin bilgi verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada genel tarama modelinden karşılaştırma yolu ile ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Karşılaştırma yolu ile ilişki belirlemede en az iki değişken vardır ve aralarında bir farklılaşma olup olmadığına bakılır (Karasar, 2005). Bu çalışmada da İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterlik algılarının cinsiyetlerine, kıdem yılına, mezun oldukları ve görev yaptıkları okul türü ile hizmet içi eğitim alma durumlarına göre farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Zonguldak merkez ve ilçelerinde devlet ve özel ilköğretim okullarında kadrolu olarak görev yapmakta olan 437 İngilizce öğretmeni oluşturmuştur. Ölçek küme örnekleme yöntemi kullanılarak 235 İngilizce öğretmenine gönderilmiştir. İnceleme neticesinde uygun şekilde cevaplandırılmadığı tespit edilen ölçekler çıkarılarak 195 öğretmen çalışmaya dahil edilmiştir. Öğretmenlerin % 74,9'u kadın, % 25,1'i ise erkektir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri ÖYEGM tarafından hazırlanan ve TTK başkanlığınca onaylanan "İngilizce Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri Değerlendirme Ölçeği" ile toplanmıştır. Ölçeğin oluşturulmasına, geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

İngilizce Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri Değerlendirme Ölçeği

MEB ÖYEGM tarafından hazırlanan İngilizce öğretmenliği özel alan yeterlikleri incelenmiştir. 5 yeterlik alanı ve bunlara ilişkin toplam 26 alt yeterlik ele alınarak ve yeterlik ifadelerinin aslını bozmadan çalışmaya uyarlanarak ölçeğin deneme formu oluşturulmuştur. İki bölümden oluşan ölçeğin birinci bölümünde kişisel bilgilere; ikinci bölümünde ise İÖ İngilizce öğretmenlerinin belirlenen özel alan yeterliklerine ilişkin algılarının ortaya konulmasına yönelik 26 maddeye yer verilmiştir. Ölçekte yer alan her

madde “kesinlikle katılıyorum” (5), “katılıyorum” (4), “kararsızım” (3), “katılmıyorum” (2) ve “kesinlikle katılmıyorum” (1) şeklinde ifade edilen beşli dereceleme ölçeğinde düzenlenmiştir. Ölçekte olumsuz madde yer almamaktadır. Verilerin yorumlanmasında 1.00 – 1.80 arası olanlar (1) “kesinlikle katılmıyorum”, 1.81 – 2.60 arası olanlar (2) “ katılmıyorum”, 2.61 – 3.40 arası olanlar (3) “kararsızım”, 3.41 – 4.20 arası olanlar (4) “ katılıyorum” ve 4.21–5.00 arası olanlar (5) “kesinlikle katılıyorum” olarak değerlendirilmiştir.

Deneme amaçlı olarak hazırlanan ölçek Zonguldak ili Ereğli ilçesinde görev yapmakta olan 83 ilköğretim İngilizce öğretmenine uygulanmıştır. Pilot çalışma için ön görülen kişi sayısının ölçekte yer alan madde sayısının 2 katından daha fazlasının yeterli olduğu düşünüldüğünde (Klein, 1994) pilot çalışma için seçilen öğretmen sayısının yeterli olduğu söylenilebilir. Ölçeğin yapı geçerliğini ortaya koymak amacıyla her bir madde için madde toplam korelasyonu hesaplanmıştır. Ölçek maddelerinin iç tutarlılığı için ise Cronbach Alpha katsayısı formülü kullanılmıştır. Ölçekte MEB tarafından belirlenen alt yeterliklerin her biri faktör olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Ölçek Faktörlerinin Madde Sayısı, Madde-Toplam Korelasyonları ve Güvenirlik Katsayıları

	ÖSPD	DBG	DGİD	OATİY	MGS
Madde Sayısı	5	7	4	6	4
Madde-Toplam Korelas	0,611-0,749	0,566-0,822	0,720-0,848	0,483-0,767	0,704-0,867
Cronbach Alfa	0,873	0,907	0,897	0,852	0,896

Ölçekte yer alan faktörlerden birincisi Öğretim Süreçlerini Planlama ve Düzenleme (İÖSPD) faktörüdür. Bu faktör toplam 5 maddeden oluşup maddelerin madde toplam korelasyonlarının 0,611 ile 0,749 arasında değiştiği görülmektedir. Bu faktörün Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0,873 olarak bulunmuştur. İkinci faktör olan Dil Becerilerini Geliştirme (DBG) faktörü 7 maddeden oluşup maddelerin madde toplam korelasyonlarının 0,566 ile 0,822 arasında değiştiği görülmektedir. Bu faktörün Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0,907 olarak bulunmuştur. Üçüncü faktör olan Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme (DGİD) faktörü 4 maddeden oluşup maddelerin madde toplam korelasyonlarının 0,720 ile 0,848 arasında değiştiği görülmektedir. Bu faktörün Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0,897 olarak bulunmuştur. Dördüncü faktör olan Okul, Aile ve Toplumla

İşbirliği Yapma (OAİTY) faktörü 6 maddeden oluşup maddelerin madde toplam korelasyonlarının 0,483 ile 0,767 arasında değiştiği görülmektedir. Bu faktörün Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0,852 olarak bulunmuştur. Beşinci faktör olan İngilizce alanındaki Mesleki Gelişimini Sağlama (MGS) faktörü 4 maddeden oluşup maddelerin madde toplam korelasyonlarının 0,704 ile 0,867 arasında değiştiği görülmektedir. Bu faktörün Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0,896 olarak bulunmuştur.

Ölçeğin güvenirlik ve geçerlik çalışmasının ardından nihai ölçek ilköğretim İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin algılarının belirlenmesi amacıyla 2012–2013 öğretim yılında Zonguldak ilinde görev yapmakta olan ilköğretim İngilizce öğretmenlerine uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Ölçeğin ilk bölümünde yer alan kişisel bilgilerin belirlenmesi amacıyla frekans ve yüzde dağılımlarına bakılmıştır. Araştırmanın 1. alt problemi için frekans, yüzde ve ortalama analizleri yapılmıştır. 2., 4., 5. ve 6. alt problemler için bağımsız gruplar için t-test ve 3. alt problem için tek yönlü varyans analizi (One-way ANOVA) tekniği kullanılmıştır. Verilerin yorumlanması 0,05 anlamlılık düzeyinde yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın 1. alt problemine ilişkin bulgular elde edilirken frekans, yüzde, aritmetik ortalama değerleri hesaplanarak aşağıda verilmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçekteki 5 yeterlik alanının alt yeterliklerine ilişkin elde edilen yeterlik puanlarının yüzde, frekans ve aritmetik ortalama değerleri tablolar halinde aşağıda verilmiştir.

İngilizce Öğretim Süreçlerini Planlama ve Düzenleme Yeterlik Alanına İlişkin Algıları

Tablo 2. İngilizce Öğretim Süreçlerini Planlama ve Düzenleme Yeterlik Alanındaki Alt Yeterliklere İlişkin Öğretmen Algıları

İngilizce Öğretim Süreçlerini Planlama ve Düzenleme	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
İÖSPD											
İng. öğretimine uygun planlama yapabilme	111	56,9	81	41,5	3	1,5	-	-	-	-	4,55
İng. öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme	103	52,8	83	42,6	8	4,1	1	0,5	-	-	4,47
İng. öğretim sürecine uygun materyaller kaynaklar kullanabilme	133	68,2	57	29,2	5	2,6	-	-	-	-	4,65
İng. öğretim sürecine uygun yöntem teknikleri kullanabilme	123	63,1	68	34,9	4	2,1	-	-	-	-	4,61
İng. öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme	120	61,5	67	34,4	6	3,1	2	1,0	-	-	4,56
											4,56

Tablo 2 incelendiğinde “İngilizce öğretimine uygun planlama yapabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 81’i (%41,5) katılıyorum; 111’i (%56,9) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,55’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin İngilizce öğretimine uygun planlama yapabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“İngilizce öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 83’ü (%42,6) katılıyorum; 103’ü (%52,8) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,47’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin İngilizce öğretimine

uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“İngilizce öğretim sürecine uygun materyaller ve kaynaklar kullanabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 133’ü (%68,2) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,65’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin İngilizce öğretim sürecine uygun materyal ve kaynak kullanabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“İngilizce öğretim sürecine uygun yöntem teknikleri kullanabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 123’ü (%63,1) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,61’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğretim sürecine uygun yöntem ve teknikler kullanabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“İngilizce öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 67’si (%34,4) katılıyorum; 120’si (%61,5) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,56’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin İngilizce öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

Sonuç olarak İÖSPD yeterlik alanındaki alt yeterlilikler incelendiğinde yeterlik algıları bakımından öğretmenler $\bar{x} = 4,56$ genel ortalamayla tamamen katılıyorum aralığında yüksek düzeyde İÖSPD yeterliğine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

*Dil Becerilerini Geliştirme Yeterlik Alanına İlişkin Algıları***Tablo 3.** Dil Becerilerini Geliştirme Yeterlik Alanındaki Alt Yeterliklere İlişkin Öğretmen Algıları

Dil Becerilerini Geliştirme	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Öğrencilerin etkili dil öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardım edebilirim	78	40,0	107	54,9	10	5,1	-	-	-	-	4,34
Öğrencilerin İngilizceyi doğru anlaşılır kullanmalarını sağlayabilirim.	91	46,7	89	45,6	12	6,2	3	1,5	-	-	4,47
Öğrencilerin dinleme/izleme becerilerini geliştirebilirim.	71	36,4	102	52,3	18	9,2	4	2,1	-	-	4,23
Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilirim.	52	26,7	104	53,3	29	14,9	9	4,6	1	0,5	4,01
Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilirim.	88	45,1	91	46,7	15	7,7	1	0,5	-	-	4,36
Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilirim.	81	41,5	82	42,1	27	13,8	4	2,1	1	0,5	4,22
İng. öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilirim.	25	12,8	76	39,0	65	33,3	23	11,8	6	3,1	3,46
											4,15

Tablo 3 incelendiğinde “Öğrencilerin etkili dil öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardım edebilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 107’si (%54,9) katılıyorum; 78’si (%40,0) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,34’dür. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin etkili dil öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardım edebilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin İngilizceyi doğru, anlaşılır bir şekilde kullanmalarını sağlayabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 89’u (%45,6) katılıyor; 91’i (%46,7) tamamen katılıyor cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,47’dir. Bu ortalama tamamen katılıyor aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin İngilizceyi doğru, anlaşılır bir şekilde kullanmalarını sağlayabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin dinleme/izleme becerilerini geliştirebilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 102’si (%52,3) katılıyor; 71’i (%36,4) tamamen katılıyor cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,23’tür. Bu ortalama tamamen katılıyor aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin dinleme/izleme becerilerini geliştirebilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 104’ü (%53,3) katılıyor; 52’si (%26,7) tamamen katılıyor cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,01’dir. Bu ortalama katılıyor aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 91’i (%46,7) katılıyor; 88’i (%45,1) tamamen katılıyor cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,36’dir. Bu ortalama tamamen katılıyor aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 82’si (%42,1) katılıyor; 81’i (%41,5) tamamen katılıyor cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,22’dir. Bu ortalama tamamen katılıyor aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“İngilizce öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 65’i (%33,3) kararsızım; 76’sı (%39,0) katılıyor; 65’i (%33,3) kararsızım cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu

Tablo 4 incelendiğinde “İngilizce öğretimine ilişkin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 88’si (%45,1) katılıyorum; 93’ü (%40,0) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,40’tır. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin İngilizce öğretimine ilişkin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“İngilizce öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 83’ü (%42,6) katılıyorum; 105’i (%53,8) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,50’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin İngilizce öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik ölçme sonuçlarını yorumlayabilir ve geri bildirim sağlayabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 87’si (%44,6) katılıyorum; 86’sı (%44,1) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,42’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik ölçme sonuçlarını yorumlayabilme ve geri bildirim sağlayabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik ölçme değerlendirme sonuçlarını uygulamalarıma yansıtabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 93’ü (%47,7) katılıyorum; 86’sı (%44,1) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,34’tür. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik ölçme değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

Sonuç olarak DGİD yeterlik alanına ait alt yeterlikleri incelendiğinde yeterlik algıları bakımından öğretmenler $\bar{x}=4,41$ genel tamamen katılıyorum aralığında yüksek düzeyde DGİD yeterliğine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Okul Aile ve Toplumla İşbirliği Yapma Yeterlik Alanına İlişkin Algıları

Tablo 5. Okul Aile Ve Toplumla İşbirliği Yapma Yeterlik Alanındaki Alt Yeterliklere İlişkin Öğretmen Algıları

Okul Aile ve Toplumla İşbirliği Yapma	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilirim.	60	30,8	98	50,3	31	15,9	6	3,1	-	-	4,08
2. Öğrencilerin yabancı dil kullanmanın önemini kavramalarında ilgili kurum, kuruluş ve kişilerle iş birliği yapabilirim.	52	26,7	99	50,8	38	19,5	6	3,1	-	-	4,01
3. Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve aktif katılımlarını sağlayabilirim.	71	36,4	100	51,3	21	10,8	3	1,5	-	-	4,22
4. Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilirim.	37	19,0	83	42,6	54	27,7	16	8,2	5	2,6	3,67
5. Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilirim.	46	23,6	110	56,4	32	16,4	6	3,1	1	0,5	3,99
6. Toplumsal liderlik yapabilirim.	32	16,4	84	43,1	62	31,8	16	8,2	1	0,5	3,66
Genel ortalama											3,93

Tablo 5 incelendiğinde “Öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle işbirliği yapabilirim” maddesine öğretmenlerin 98’i (%50,3) katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,08’dir. Bu ortalama katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle işbirliği yapabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin yabancı dil kullanmanın önemini kavramalarında ilgili kurum, kuruluş ve kişilerle işbirliği yapabilirim.” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 99’u (%50,8) katılıyorum cevabını vermiştir.

Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,01'dir. Bu ortalama katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin yabancı dil kullanmanın önemini kavramalarında ilgili kurum, kuruluş ve kişilerle işbirliği yapabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

"Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve aktif katılımlarını sağlayabilirim." alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 100'ü (%51,3) katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,22'dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve aktif katılımlarını sağlayabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

"Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilirim." alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 83'ü (%42,6) katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 3,67'dir. Bu ortalama katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

"Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla işbirliği yapabilirim." alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 110'u (%56,4) katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 3,99'dur. Bu ortalama katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla işbirliği yapabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

"Toplumsal liderlik yapabilirim." alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 84'ü (%43,1) katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 3,66'dır. Bu ortalama katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin toplumsal liderlik yapabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

Sonuç olarak OATİY yeterlik alanına ait alt yeterlikleri incelendiğinde yeterlik algıları bakımından öğretmenler $\bar{x} = 3,93$ genel ortalamayla katılıyorum aralığında yüksek düzeyde OATİY yeterliğine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

*İngilizce Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama Yeterlik Alanına İlişkin Algıları***Tablo 6.** İngilizce Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama Yeterlik Alanındaki Alt Yeterliklere İlişkin Öğretmen Algıları

İngilizce Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Mesleki yeterliklerimi belirleyebilirim.	97	49,7	94	48,2	4	2,1	-	-	-	-	4,47
İngilizce öğretimine yönelik kişisel ve mesleki gelişimimi sağlayabilirim.	100	51,3	89	45,6	5	2,6	1	0,5	-	-	4,47
Mesleki gelişimime yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilirim.	89	45,6	97	49,7	5	2,6	4	2,1	-	-	4,38
Mesleki gelişimime yönelik araştırmalarımı uygulamalarıma yansıtabilirim.	83	42,6	100	51,3	10	5,1	2	1,0	-	-	4,35
											4,41

Tablo 6 incelendiğinde “Mesleki yeterliklerimi belirleyebilirim” alt yeterlik maddesine öğretmenlerin 94’ü (%48,2) katılıyorum, 97’si (%49,7) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,47’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin mesleki yeterliklerini belirleyebilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“İngilizce öğretimine yönelik kişisel ve mesleki gelişimimi sağlayabilirim” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 89’u (%45,6) katılıyorum, 100’ü (%51,3) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,47’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin İngilizce öğretimine yönelik kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Mesleki gelişimime yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilirim” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 97’si (%49,7) katılıyorum, 89’u (%45,6) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,38’dir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

“Mesleki gelişimime yönelik araştırmalarımı uygulamalarıma yansıtabilirim” alt yeterlik maddesine ilişkin öğretmenlerin 100’ü (%51,3) katılıyorum, 83’ü (%42,6) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu madde için verdikleri yanıtların ortalaması 4,35’tir. Bu ortalama tamamen katılıyorum aralığına denk gelmektedir. Buna göre öğretmenlerin mesleki gelişimine yönelik araştırmalarını uygulamalarına yansıtabilme alt yeterliğine ilişkin kendilerini oldukça yeterli olarak algıladıkları söylenebilir.

Sonuç olarak İngilizce alanında MGS yeterlik alanına ait alt yeterlilikler incelendiğinde yeterlik algıları bakımından öğretmenler $\bar{x} = 4,41$ genel ortalamayla tamamen katılıyorum aralığında yüksek düzeyde MGS yeterliğine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın 2. alt problemine ilişkin bulgular elde edilirken verilere bağımsız gruplar için t-test’i yapılmıştır; sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Cinsiyete Göre Öğretmen Yeterlik Algılarının Karşılaştırılması

Yeterlik Alanı	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	Sd	t	p	Fark
İÖSPD	Erkek	49	4,551	0,411	193	0,384	0,701	
	Kadın	146	4,579	0,460				
DBG	Erkek	49	3,959	0,532	193	2,793	0,006*	Kadın öğrt. lehine
	Kadın	146	4,207	0,540				
DGİD	Erkek	49	4,326	0,564	193	1,421	0,157	
	Kadın	146	4,450	0,514				
OATİY	Erkek	49	3,802	0,516	193	2,055	0,041*	Kadın öğrt. lehine
	Kadın	146	3,989	0,562				
MGS	Erkek	49	4,321	0,481	193	1,657	0,099	
	Kadın	146	4,458	0,509				

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin özel alan yeterliklerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan analizler sonucunda;

Kadın öğretmenlerin yeterlik algılarının erkek öğretmenlerden ölçüğün genelinde daha yüksek çıkmıştır. Bu duruma ilişkin olarak Çapri ve Çelikkaleli (2008) özellikle toplum tarafından kız çocuklarına daha çok öğretmenlik mesleğinin yakıştırılması ve bu doğrultuda telkinlerde bulunulması, kız öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin olumlu tutumlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek olmasının nedeni olarak belirtir. Araştırmanın bulgularına göre İÖSPD, DGİD, MGS yeterlik alanlarına ilişkin kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmekteyken; DBG ve OATİY yeterlik alanlarına ilişkin ortalamalar arasında cinsiyete göre kadın öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir. Sünbül ve Arslan (2009) kişilerarası ilişkilerde bayanların erkeklerden daha yüksek düzeyde sosyal beceri davranışları sergilediklerini ifade etmiştir. Bu sonuçlar OAİTY ve DBG yeterlik alanlarında kadın öğretmenler lehine ortaya çıkan farklılığı açıklayabilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın 3. alt problemine ilişkin bulgular elde edilirken veriler tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği ile incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Kıdeme Göre Öğretmenlerin Yeterlik Algılarının Karşılaştırılması

Yeterlik Alanı	Kıdem Yılı	N	$\bar{x}$	Ss	F	P
İÖSPD	1-5 yıl	65	4,575	0,438	0,186	0,831
	6-14 yıl	95	4,585	0,456		
	15-üstü	35	4,531	0,449		
DBG	1-5 yıl	65	4,208	0,551	0,695	0,500
	6-14 yıl	95	4,105	0,535		
	15-üstü	35	4,134	0,577		
DGİD	1-5 yıl	65	4,423	0,548	0,474	0,623
	6-14 yıl	95	4,444	0,539		
	15-üstü	35	4,342	0,466		
OATİY	1-5 yıl	65	3,884	0,637	0,619	0,540
	6-14 yıl	95	3,984	0,529		
	15-üstü	35	3,938	0,459		
MGS	1-5 yıl	65	4,503	0,538	2,970	0,054
	6-14 yıl	95	4,434	0,477		
	15-üstü	35	4,250	0,485		

Tablo 8 incelendiğinde öğretmenlerin özel alan yeterlik algılarının kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan analizler sonucunda;

İÖSPD, DBG; DGİD, OATİY ve MGS yeterlik alanlarına ilişkin ortalamalar arasındaki farklılığın kıdem yılı değişkenine göre anlamlı olmadığı görülmektedir. Buna göre İngilizce öğretmenlerinin kıdemlerine göre yeterlik alanlarının tümünde algılarının benzer olduğu söylenebilir.

Dördüncü alt probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın 4. alt problemine ilişkin bulgular elde edilirken verilere bağımsız gruplar için t-test'i yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Öğretmen Yeterlik Algılarının Karşılaştırılması

Yeterlik Alanı	Mezun Olunan Okul	N	$\bar{x}$	Ss	Sd	t	p	Fark																																															
İÖSPD	Eğitim fak.	171	4,571	0,450	193	0,031	0,975																																																
	Diğer	24	4,575	0,434					DBG	Eğitim fak.	171	4,145	0,529	193	0,021	0,983		Diğer	24	4,142	0,674	DGİD	Eğitim fak.	171	4,450	0,517	193	2,210	0,028*	Eğt fak. lehine	Diğer	24	4,197	0,570	OATİY	Eğitim fak.	171	3,966	0,557	193	1,625	0,106		Diğer	24	3,770	0,519	MGS	Eğitim fak.	171	4,421	0,509	193	0,244	0,808
DBG	Eğitim fak.	171	4,145	0,529	193	0,021	0,983																																																
	Diğer	24	4,142	0,674					DGİD	Eğitim fak.	171	4,450	0,517	193	2,210	0,028*	Eğt fak. lehine	Diğer	24	4,197	0,570	OATİY	Eğitim fak.	171	3,966	0,557	193	1,625	0,106		Diğer	24	3,770	0,519	MGS	Eğitim fak.	171	4,421	0,509	193	0,244	0,808		Diğer	24	4,447	0,483								
DGİD	Eğitim fak.	171	4,450	0,517	193	2,210	0,028*	Eğt fak. lehine																																															
	Diğer	24	4,197	0,570					OATİY	Eğitim fak.	171	3,966	0,557	193	1,625	0,106		Diğer	24	3,770	0,519	MGS	Eğitim fak.	171	4,421	0,509	193	0,244	0,808		Diğer	24	4,447	0,483																					
OATİY	Eğitim fak.	171	3,966	0,557	193	1,625	0,106																																																
	Diğer	24	3,770	0,519					MGS	Eğitim fak.	171	4,421	0,509	193	0,244	0,808		Diğer	24	4,447	0,483																																		
MGS	Eğitim fak.	171	4,421	0,509	193	0,244	0,808																																																
	Diğer	24	4,447	0,483																																																			

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlerin özel alan yeterliklerinin mezun oldukları okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan analizler sonucunda;

İÖSPD, DBG, OATİY, MGS yeterlik alanlarına ilişkin eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin ortalamaları ile diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmektedir. Buna göre eğitim fakültesi mezunu öğretmenler ile diğer bölümlerden mezun olan öğretmenler bu yeterlik alanlarında kendilerini benzer şekilde yeterli olarak düşünmektedirler.

DGİD yeterlik alanına ilişkin eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin ortalamaları ($\bar{x}$ =4,450) ile diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin ortalamaları ($\bar{x}$ =4,197) arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. ($t_{(193)}=2,210$; $p<0.05$). Bu farkın eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenler lehinde anlamlı olduğu söylenebilir. Buna göre eğitim

fakültesi mezunu öğretmenler DGİD yeterlik alanında kendilerini diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerden daha yeterli olarak düşünmektedirler. Güven ve Çakır (2012) yaptıkları çalışmada eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinde oldukça fazla deneyim yaşadıklarını ve bu nedenle öz-yeterlik inançlarının yüksek olduğunu ifade etmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonuçlarına göre hizmet öncesi dönemde eğitim fakültesinde verilen eğitimin neticesinde ölçme değerlendirme konusunda öğretmenlerin tecrübe edindikleri ve pratiklik kazandıkları söylenebilir. Bu nedenle eğitim fakültesi mezunları lehine DGİD yeterlik alanında bir farklılık saptanmış olabilir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın 5. alt problemine ilişkin bulgular elde edilirken verilere bağımsız gruplar için t-test'i yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Görev Yapılan Okul Türüne Göre Öğretmen Yeterlik Algılarının Karşılaştırılması

Yeterlik Alanı	Görev Yapılan Okul	N	$\bar{x}$	Ss	Sd	t	p	Fark
İÖSPD	Özel	35	4,674	0,420	193	1,493	0,137	
	Devlet	160	4,550	0,451				
DBG	Özel	35	4,404	0,456	193	3,160	0,002*	Özel okul lehine
	Devlet	160	4,088	0,550				
DGİD	Özel	35	4,528	0,464	193	1,353	0,178	
	Devlet	160	4,395	0,540				
OATİY	Özel	35	3,923	0,475	193	0,222	0,825	
	Devlet	160	3,946	0,573				
MGS	Özel	35	4,378	0,515	193	0,591	0,555	
	Devlet	160	4,434	0,503				

Tablo 10 incelendiğinde öğretmenlerin özel alan yeterlik algılarının görev yapmakta oldukları okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan analizler sonucunda;

İÖSPD, DGİD, OATİY ve MGS yeterlik alanlarına ilişkin özel okulda çalışan öğretmenlerin ortalamaları ile devlet okulunda çalışan öğretmenlerin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmektedir. Buna göre özel okul ve devlet okulunda çalışan öğretmenler bu yeterlik alanlarında kendilerini benzer şekilde yeterli olarak düşünmektedirler.

DBG yeterlik alanına ilişkin özel okulda çalışan öğretmenlerin ortalamaları ($\bar{x}=4,40$) ile devlet okulunda çalışan öğretmenlerin ortalamaları ($\bar{x}=4,08$) arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. ($t_{(193)}=3,160$; $p<0,05$). Bu farkın özel okulda çalışan öğretmenler lehinde olduğu söylenebilir. Buna göre özel okulda çalışan öğretmenler DBG yeterlik alanında devlet okulunda çalışan öğretmenlerden kendilerini daha yeterli olarak düşünmektedirler.

Sünbül ve Arslan (2009) yaşanan ya da çalışılan ortamın bireyin düşüncelerini ve algılarını etkileyebileceğini ifade etmiştir ve bu nedenle yapılan bu çalışmada öğretmenlerin çalıştığı okulların durumu ve imkânları onların yeterlik algılarında bir fark yaratmış olabilir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın 6. alt problemine ilişkin bulgular elde edilirken verilere bağımsız gruplar için t-test'i yapılmıştır; sonuçlar Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Hizmet-içi Eğitim Alma Durumuna Göre Öğretmen Yeterlik Algılarının Karşılaştırılması

Yeterlik Alanı	Hizmetiçi Eğt.	N	$\bar{x}$	Ss	Sd	t	p
İÖSPD	Alan	132	4,610	0,41961	193	1,739	0,084
	Almayan	63	4,492	0,49491			
DBG	Alan	132	4,181	0,56762	193	1,360	0,175
	Almayan	63	4,068	0,49875			
DGİD	Alan	132	4,447	0,52788	193	1,060	0,290
	Almayan	63	4,361	0,53086			
OATİY	Alan	132	3,982	0,55076	193	1,444	0,150
	Almayan	63	3,859	0,56178			
MGS	Alan	132	4,454	0,51764	193	1,210	0,228
	Almayan	63	4,361	0,47472			

Tablo 11 incelendiğinde öğretmenlerin özel alan yeterlik algılarının hizmet-içi eğitim alıp almama durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan analizler sonucunda,

İÖSPD, DBG, DGİD, OATİY ve MGS yeterlik alanlarına ilişkin hizmet-içi eğitim alan öğretmenlerin ortalamaları ile hizmet-içi almayan öğretmenlerin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmektedir. Buna göre hizmet-içi alan ve almayan öğretmenler yeterlik alanlarının tümünde kendilerini benzer şekilde yeterli olarak düşünmektedirler.

Ortaçtepe (2006) yaptığı araştırmada öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitim ile öz-yeterlik algıları arasında bir ilişki olmadığını saptamıştır. Bu durum, hizmet içi eğitim programlarının niteliği ve etkililiği ile ilgili olabilir. Ayrıca katılımcıların duyuşsal özelliklerine bağlı olabilir. Birçok hizmet içi eğitim seminerinde katılımcıların gönüllülüğünün esas alınmadığı düşünülürse seminerlerin etkililiği de bu doğrultuda etkilenmektedir. Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Gencel (2010) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerinin hizmet içi eğitim alma durumuna göre farklılaştığı saptanmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, ilköğretim İngilizce öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği özel alan yeterliklerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenlere göre değişkenlik gösterip göstermediği araştırılmıştır.

Araştırmanın birinci alt probleminin sonucu olarak İngilizce öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği özel alan yeterliklerine ilişkin yeterlik algılarının oldukça yüksek olduğu bulunmuştur.

Araştırma bulguları incelendiğinde İÖSPD yeterlik alanında İngilizce öğretmenlerinin çoğunun bu konuda kendilerini yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Öğretmen yeterlikleriyle ilgili yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde öğretmenlerin öğretim sürecini planlama ve düzenleme boyutuyla ilgili yeterliliklerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır Meşe, 2010; Eraslan-Keskinkılıç, 2010; Karaca,2004; Numanoğlu ve Bayır, 2009; Akpınar, 2004. Meşe (2010) ve Karaca (2004) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin öğretim sürecini planlamada kendilerini yeterli bulurken Çoşkun, Gelen ve Öztürk (2009) tarafından yapılan çalışmada kendilerinin yetersiz olduklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır.

DBG yeterlik alanında da İngilizce öğretmenlerinin çoğunun bu konuda kendilerini yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Demirel (1989, 1990) yabancı dil öğretmenlerinin yeterliklerini araştırdığı çalışmasında Türk ve yabancı İngilizce öğretmenlerinin meslek bilgisi yeterlikleri bağlamında öğrencilerin okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmede Türk İngilizce öğretmenlerinin göstermeleri gereken yeterlikleri yabancı İngilizce öğretmenlerinden daha az gösterdikleri ancak bu farkın fazla olmamasının sevindirici olduğu belirtilmiştir. Yani, Türk öğretmenlerin meslek bilgisi yeterliklerinin yabancı öğretmenlerin meslek bilgisi yeterliklerinden farklı olmadığı ortaya çıkmıştır.

DGİD yeterlik alanında da İngilizce öğretmenlerinin çoğunun bu konuda kendilerinin yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Koç'un (2010) yaptığı bir araştırma da ise din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin yeni ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerini kavrama, benimseme ve kullanmada kendilerini orta düzeyde yeterli olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

OATİY yeterlik alanında da İngilizce öğretmenlerinin çoğunun bu konuda kendilerini yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır ancak öğretmenler beş yeterlik alanı arasından OATİY yeterlik alanında diğer alanlara göre kendilerini daha az yeterli algılamaktadırlar. OATİY yeterlik alanının aritmetik ortalamasına bakıldığında öğretmenlerin kendilerini en yetersiz olarak algıladıkları alanda bile oldukça yeterli gördükleri söylenebilir. Koç'un (2010) yaptığı çalışmanın sonucu da benzer olarak Din kültürü öğretmenlerinin okul aile ve toplumla ilişkiler boyutundaki yeterliklere sahip olma düzeylerine ilişkin ortalamalarının diğer boyutlara göre (kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim / öğrenciyi tanıma ve öğrenciyle ilişkiler) daha düşük olduğu göstermektedir. Numanoğlu ve Bayır'ın (2009) çalışmasında da Bilgisayar öğretmen adaylarının okul, aile ve toplum ilişkileri yeterlik alanının kazanılma durumuna ilişkin genel ortalama en düşük çıkmıştır.

İngilizce alanında MGS yeterlik alanında da İngilizce öğretmenlerinin çoğunun bu konuda kendilerinin yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Yavuz'un (2007) çalışma sonuçları da bu çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Yavuz (2007) İngilizce öğretmenleri üzerinde yürüttüğü araştırmasında öğretmenlerin mesleki alanda yaptığı çalışmalarla öğretmen yeterliklerinin ilişkili olduğunu; öğretmenlerin ne kadar çok etkinlik içinde bulunursa kendilerini o kadar daha verimli ve yeterli hissettiklerini belirtmiştir. Karacaoğlu (2008) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin kendini geliştirme yeterlilik algılarının ortalamasına bakılarak öğretmenlerin kendilerini geliştirme konusunda çok yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Saracaloğlu, Özşaker ve Varol'un (2012) yaptığı çalışmanın sonucunda mesleki yayınları takip eden beden eğitimi öğretmenlerinin etmeyen öğretmenlerden daha yüksek öz-yeterlik seviyesine sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın ikinci alt probleminin sonucu olarak İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin yeterlik algılarında cinsiyet değişkenine göre yeterlik alanlarının ortalama puanları karşılaştırıldığında DBG ve OATİY yeterlik alanlarında erkek ve kadın öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Kadın öğretmenlerin DBG ve OATİY alanlarında kendilerini erkek öğretmenlerden daha yeterli olarak

algıladıkları tespit edilmiştir. Diğer yeterlik alanlarında erkek ve kadın öğretmenlerin yeterlik algılarının benzer olduğu tespit edilmiştir. İlgili literatürde öğretmen ve öğretmen adaylarının yeterlik algılarında anlamlı farklılık olmadığını ortaya koyan birçok çalışmanın Tschannen-Moran and Hoy, 2001; Taşar, 2012; Tunç-Yüksel, 2010; Güneş, 2011; Coşkun, Özer ve Tiryaki, 2010; Dede, 2008; Coşkun, Gelen, Öztürk, 2009; Yılmaz, 2010; Küçüköğlü, 2012 yanında bazı araştırmalarda Sünbül ve Arslan, 2009; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Ekici, 2006 kadınlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu ortaya konmuştur. Tunç Yüksel (2010) çalışmasında İngilizce öğretmenlerinin mesleki yeterlik algılarının cinsiyete göre değişmediğini bulurken; Sünbül ve Arslan'ın (2009) çalışmasında öğretmenlerin yeterlik puan ortalamalarında cinsiyete göre kadınlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt probleminin sonucu olarak İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin yeterlik algılarında kıdem yılı değişkenine göre yeterlik alanlarının hiçbirinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. İngilizce ve farklı branştan öğretmenlerin yeterlik algılarıyla ilgili yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Özlük, 2010; Güven, 2005; Tunç-Yüksel, 2010; Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu, 2008; Üstüner, Demirtaş, Cömert vd, 2009. Güven (2005), Yılmaz ve Çokluk Bökeoğlu (2008) ve Tunç-Yüksel (2010) yaptıkları araştırmalarında mesleki deneyimin İngilizce öğretmenlerin yeterlik algısı üzerinde etkisi olmadığını bulunurken; Taşar'ın (2012) çalışmasında ise öğretmenlerin yeterlik algılarının hizmet yılı değişkenine göre ölçeğin kişisel ve mesleki değerler alt boyutunda 21 ve üstü, öğrenme ve öğretme süreci ve okul, aile ve toplum ilişkileri alt boyutunda ise 16-20 hizmet yılı aralığında olan öğretmenlerin lehine bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemin sonucu olarak İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin yeterlik algılarında İÖSPD, DBG, OATİY ve MGS yeterlik alanlarında mezun olunan okul türü değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmazken; DGİD yeterlik alanında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Bu fark eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenler lehine anlamlıdır. Taşar'ın (2012) araştırmasının sonucunda da öğretmenlerin mesleki yeterlik algılarının mezun olunan okul türüne göre ölçeğin bütün boyutlarında eğitim fakültesi mezunu öğretmenler lehine farklılaştığı gözlemlenmiştir.

Araştırmanın beşinci alt probleminin sonucu olarak İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin yeterlik algılarında İÖSPD,

DGİD, OATİY ve MGS yeterlik alanlarında görev yaptıkları okul türü değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmazken; DGB yeterlik alanında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Bu fark özel okullarda çalışan öğretmenler lehine anlamlıdır. Konuyla ilgili literatürde özel ve devlet okullarına ilişkin sadece bir araştırmaya rastlanılmıştır. Saracaloğlu, Özşaker ve Varol (2012) tarafından yapılan araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği öz-yeterlik seviyeleri çeşitli değişkenlerle ilişki kurularak araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre özel okulda çalışan öğretmenlerin devlet okulunda çalışan öğretmenlerden daha yüksek öz-yeterlik seviyesine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Tam olmasa da benzer sayılabilecek bir araştırma Üstüner, Demirtaş, Cömert vd (2009) tarafından yapılmıştır. İlköğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algılarıyla ilgili yapılan araştırmada öğretmenlerin öz-yeterlik algılarının cinsiyet ve bransa göre değişmediği ancak görev yapılan okul türüne göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Farklılığın anadolu ve fen liselerinde çalışan öğretmenler lehine olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın altıncı alt probleminin sonucu olarak İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin yeterlik algılarında hizmet-içi eğitim alma değişkenine göre yeterlik alanlarının hiçbirinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak yeterlik alanlarının ortalama puanları karşılaştırıldığında hizmet-içi eğitim alan öğretmenlerin almayan öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Konuyla ilgili olarak Jeong- Ah Lee (2009), Taşar (2012) ve Güven (2012) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin mesleki yeterlik algılarında hizmet-içi eğitimi alma değişkenine göre farklılaşma görülmemiştir.

Öneriler

Bu araştırmanın bulguları ışığında şu öneriler geliştirilebilir:

1. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin öğrencilerin konuşma ve dinleme becerilerini geliştirebilmelerine ilişkin yeterlik algılarının yazma ve okuma becerilerini geliştirebileceklerine olan algılarından daha düşüktür. Öğretmenlerin bu iki beceriyi geliştirebileceklerine olan algılarını yükseltilmesi için konuşma ve dinleme dersleri ayrı ders olarak öğrencilere verilmesi önerilebilir ve bu derslerin amacına uygun yapılabilmesi için okullarda dil laboratuvarların kurulup çeşitli dinleme ve konuşma etkinliklerinin sağlıklı yapılabilmesi sağlanabilir. Böylelikle hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin bu becerilere yönelik yeterliklerini artıracakları söylenebilir.

2. Araştırma bulgularına göre DBG yeterlik alanında özel okulda çalışan öğretmenler devlet okulunda çalışan öğretmenlerden kendilerini daha yeterli algılamaktadır. Bu durumun özel okullarda dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler içeren kitaplar kullanmasından ve okulların fiziki ve teknik yönden oldukça donanımlı olmasına bağlı olduğu düşünülebilir. Bu bağlamda devlet okullarında okul aile birliği devreye sokularak ya da sponsorlar bulunarak teknik donanım (projeksiyon, bilgisayar, internet ağı, vb.) yeterli seviyeye getirilebilirse yukarıda belirtildiği gibi DBG yeterlik alanına yönelik çeşitli ve değişik etkinliklerin sürekli yapılması sağlanabilir.
3. Araştırma bulgularına göre öğretmenler OATİY yeterlik alanında diğer alanlara göre kendilerini daha az yeterli algılamaktadırlar. Öğretmenlere bu eksikliklerinin giderilmesinde gerek hizmet-içi eğitim kursları olarak gerekse okullarda rehberlik öğretmenlerinden ya da uzmanlar tarafından düzenlenen seminerlere katılımlarının sağlanarak destek verilebilir. Hatta okul aile birliklerinin düzenleyeceği etkinliklerle öğretmen, okul, aile ve dolayısıyla toplum ilişkileri geliştirilebilir.
4. Araştırma bulgularına göre eğitim fakültesinden mezun öğretmenler DGİD yeterlik alanında kendilerini diğer fakülte mezunlarından daha yeterli algılamaktadırlar. Bu durumun eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olan öğretmenlerin ölçme değerlendirme yöntem ve teknikleri, değerlendirmeleri gibi konularda hizmet öncesi dönemde eksik yetiştirilmiş olmasından kaynaklanabilir. Diğer fakülte mezunlarının hizmet-içi eğitim seminerleri aracılığıyla ölçme değerlendirme konusunda yeterliklerinin artırılması yoluna gidilebilir.
5. Araştırma bulgularına göre kadın öğretmenler DBG ve OAİTY yeterlik alanlarında kendilerini erkek öğretmenlerden daha yeterli algılamaktadırlar. Aslında bu durum bir nevi yaradılış gereği erkeklerin kadınlardan farklı olarak sahip oldukları özelliklere bağlanabilir. Bu nedenle öğretmen yeterlik algılarındaki bu farklılaşmanın kaynağını derinlemesine araştırmak için nitel çalışmalar yapılabilir. Ayrıca erkek öğretmenlerin DBG ve OAİTY yeterlik alanına ait eksikliklerini geliştirmeye yönelik etkinlikler ve eğitimler düzenlenebilir.

Kaynakça

- Ah Lee, J. (2009). Teachers Sense of Efficacy in Teaching English, Perceived English Language Proficiency, and Attitudes Towards the English Language: A Case of Korean Public Elementary School Teachers. Dissertation, The Ohio State University, Columbus, OH.
- Akpınar, B. (2004). Öğretmen Adaylarının Gözüyle Sınıf Öğretmenlerinin Yeterlikleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Baykara, K. (2011). Öğretmen Adaylarının Bilişötesi Öğrenme Stratejileri ile Öğretmen Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 80-92.
- Beltekin, N. (2010). Öğretmen Yeterlikleri. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu II*, 16-18 Mayıs, Hacettepe Üniversitesi, Beytepe-Ankara, 233-241.
- Bilir, A. (2011). Türkiye’de Öğretmen Yetiştirmenin Tarihsel Evrimi ve İstihdam Politikaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44 (2), 223-246.
- Bingöl M. ve Tuba, E. (2010). Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri: İzmir İli Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Büyükduman, F. İ. (2006). İngilizce Öğretmen Adaylarının İngilizce ve Öğretmenlik Becerilerine İlişkin Öz-Yeterlik İnançları ve Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coşkun, E., Gelen, İ. ve Öztürk, E. P. (2009). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretimi Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Yeterlik Algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (12), 140-163.
- Coşkun, Eyüp, Özer, B. ve Tiryaki, E. N. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 123-136.
- Çakır, Ö. ve Alıcı, D. (2009). Seeing Self as Others See You: Variability in Self-Efficacy Ratings in Student Teaching. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 15 (5), 541-561.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve

- Fakültelerine Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Dede, Y. (2008). Matematik Öğretmenlerinin Öğretimlerine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 741-757.
- Demirel, Ö. (1989). Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 5-26.
- Demirel, Ö. (1991). Türkiye’de Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirmede Karşılaşılan Güçlükler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 25-39.
- Ekici, G. (2006). Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları Üzerine Bir Araştırma. *Eurasian Journal of Educational Research*, 24, 87-96.
- Eraslan Keskinlik, F. (2010). İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Yeterliklerinin Okul Müdürlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu II*, 16-18 Mayıs, Hacettepe Üniversitesi, Beytepe-Ankara, 116-125.
- Güneş, S. (2011). Kimya Öğretmen Adaylarının Özel Alan Yeterliklerinin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güven, S. (2005). The Profile and The Perception of Professional Competencies of the First Stage State Primary School EFL Teachers. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Güven, S. ve Çakır, Ö. (2012). A Study on Primary School English Teachers’ Self Efficacy Beliefs. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 43-52.
- Karaca, E. (2004). Öğretmen Adaylarının Planlama ve Öğretim Süreci Yeterliklerine İlişkin Algıları. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Karaca, E. (2008). Eğitimde Kalite Arayışları ve Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 61-77.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin Yeterlik Algıları. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 70-97.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kline, P. (1994). An Easy Guide to Factor Analysis. New York: Routledge.

- Koç, A. (2010). Din Kültür ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Yeterlikleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8 (19), 107-149.
- Küçükkoğlu, H. (2013). The Interface Between EFL Teachers' Self Efficacy Concerning Critical Reading Comprehension and Some Select Variables. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 70, 1646-1650.
- MEB, (2002), *Öğretmen Yeterliklerinin Belirlenmesi* <http://otmg.meb.gov.tr/Yayin.html> (Erişim Tarihi: 03.01.2012).
- MEB, (2006). TEDP Öğretmen Eğitimi Bileşeni Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. <http://otmg.meb.gov.tr/belgeler/otmg/Yeterlikler.pdf> (Erişim Tarihi: 11 Mayıs 2010).
- MEB, (2008). Öğretmen Yeterlikleri Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri. <http://otmg.meb.gov.tr/alaningilizce.html> (Erişim Tarihi: 11 Mayıs 2010).
- Numanoğlu, G. ve Bayır, Ş. (2009). Bilgisayar Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1),197-212.
- Ortaçtepe, D. (2006). The relationship between teacher efficacy and professional development within the scope of an in service teacher education program. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özel Alan Yeterlikleri Gelişim Raporu (2008); <http://otmg.meb.gov.tr/YetOzel.html> (Erişim Tarihi: 18.10.2012).
- Özlük, Y. Ö. (2010). Türkçe Öğretmenlerini Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Bir Araştırma (Kırıkkale İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N. ve Gencel, İ. E. (2010). Türkçe Öğretmenlerinin Öz yeterlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 265-283.
- Saracaloğlu, A. S., Özşaker, M. ve Varol, R. (2012). Investigation of Professional Self Sufficiency Levels of Physical Education and Sports Teachers. *International Journal of New Trends in Arts, Sports and Science Education*, 1(3), 63-71.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Yeterlikleri Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 131-140.
- Sünbül, A. M. ve Arslan, C. (2009). Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bir Araştırma Örneği. tef.selcuk.edu.tr/salan/sunbul/f/f17.doc (Erişim Tarihi: 02.10.2012).

- Taşar, H. H. (2012). İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Mesleki Yeterlik Algılarının İncelenmesi (Adıyaman İli Örneği). *Verimlilik Dergisi*, 4, 67-77.
- Tschannen Moran, M. ve Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher Efficacy: Capturing An Elusive Construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783-805.
- Tunç Yüksel, B. (2010). Teacher Efficacy Beliefs of Turkish EFL Teachers: A Study With Turkish EFL Teachers Working at State Primary Schools. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eskişehir.
- Uygur, M. (2010). *İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Öğrencilerinin Öz-Yeterlik Algılarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2009). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 1-16.
- Yavuz, Ş. (2007). Socio-Demographic Predictors of EFL Teacher Efficacy. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 3(2), 304-324.
- Yeşilyurt, E. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğinin Genel Yeterliklerine Yönelik Yeterlik Algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 71-100.
- Yılmaz, İ. (2010). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özel Alan ve Öz Yeterlik Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yılmaz, K. ve Bökeoğlu, Ö. Ç. (2008). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yeterlik İnançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.
- Zehir Topkaya, E. ve Yavuz, A. (2011). Democratic Values Perceptions of and Teacher Self Efficacy Perceptions: A Case of Pre Service English Language Teachers in Turkey. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(8), 32-49.